

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04
21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

BS/433/123/92

- ◆ **NIE BYŁO WYDARZENIA ROKU**
- ◆ **POLITYK ROKU - NIEOBECNY**

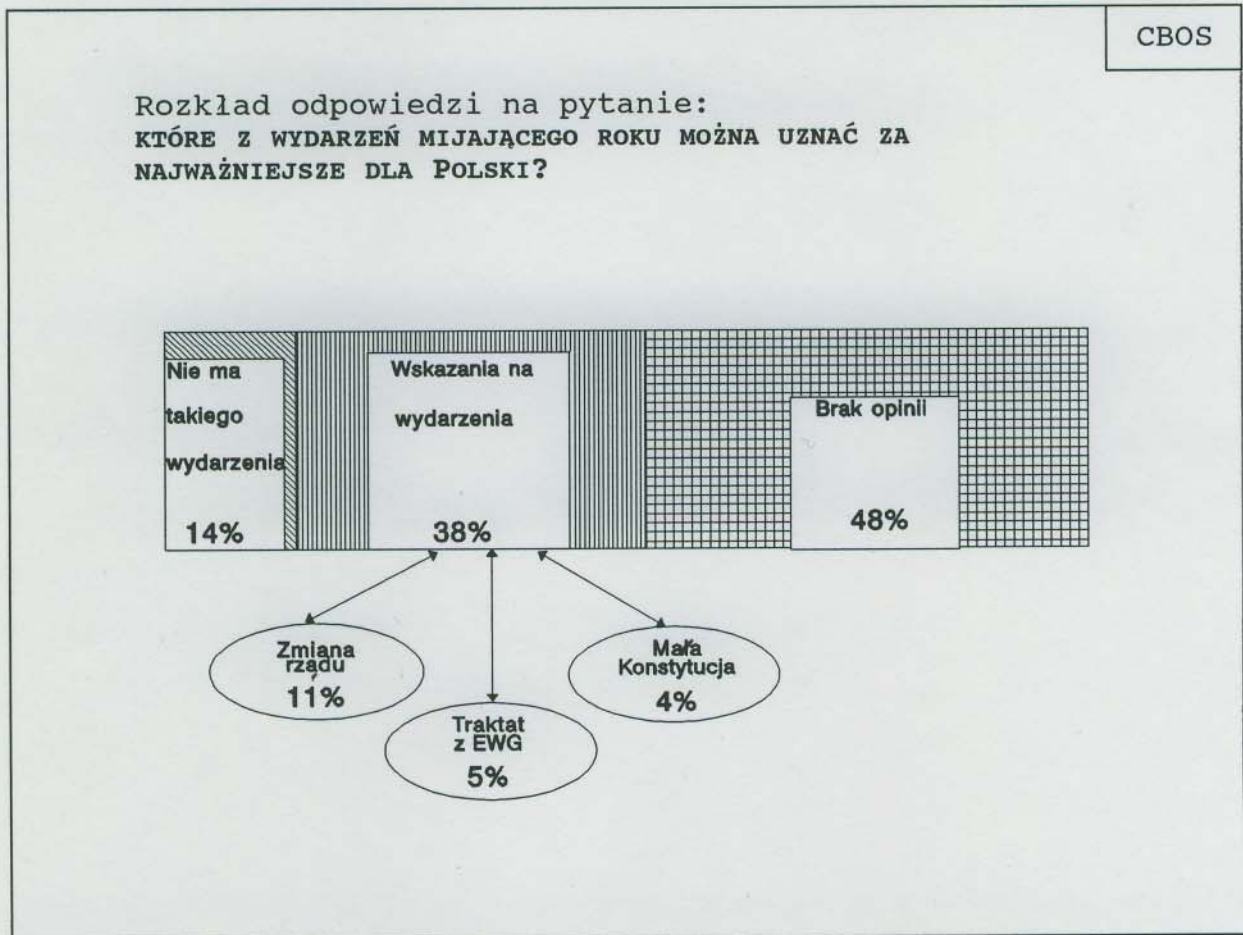
Komunikat z badań

Warszawa, grudzień 1992 r.

Najważniejsze wydarzenie roku

Które z wydarzeń mijającego roku można uznać za najważniejsze dla Polski? - takie pytanie zostało zadane respondentom CBOS w ostatnim tegorocznym sondażu¹.

Okazało się, że żadne ze zdarzeń, które miały miejsce w 1992 r., nie wryło się na tyle mocno i powszechnie w świadomość ankietowanych, żeby w sposób nie kwestionowany zasługiwało na miano "wydarzenia roku".

¹ Badanie: "Aktualne problemy i wydarzenia" (30) przeprowadzono w dniach 11-14 grudnia 1992 r. na 1188-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności kraju.

Blisko połowa badanych (47%) uchyliła się w ogóle od odpowiedzi ("nie wiem", "nie orientuję się", "trudno powiedzieć"). Przekonanie, że "nie było takiego wydarzenia", "żadne" itp. wyraziło 14% ankietowanych.

W sumie więc tylko niewiele więcej niż jedna trzecia badanych (38%) wskazała na takie wydarzenia, które - ich zdaniem - było w mijającym roku najważniejsze dla Polski. Najczęściej wymieniano:

▲ zmianę rządu, odwołanie gabinetu J. Olszewskiego i powołanie rządu H. Suchockiej (także określenia: powstanie rządu koalicyjnego, umocnienie koalicji)	11%
▲ ratyfikację traktatu o stowarzyszeniu z EWG	5%
▲ uchwalenie Małej Konstytucji	4%
▲ powołanie kobiety na premiera	2%
▲ umowę w sprawie opuszczenia Polski przez wojska rosyjskie	2%

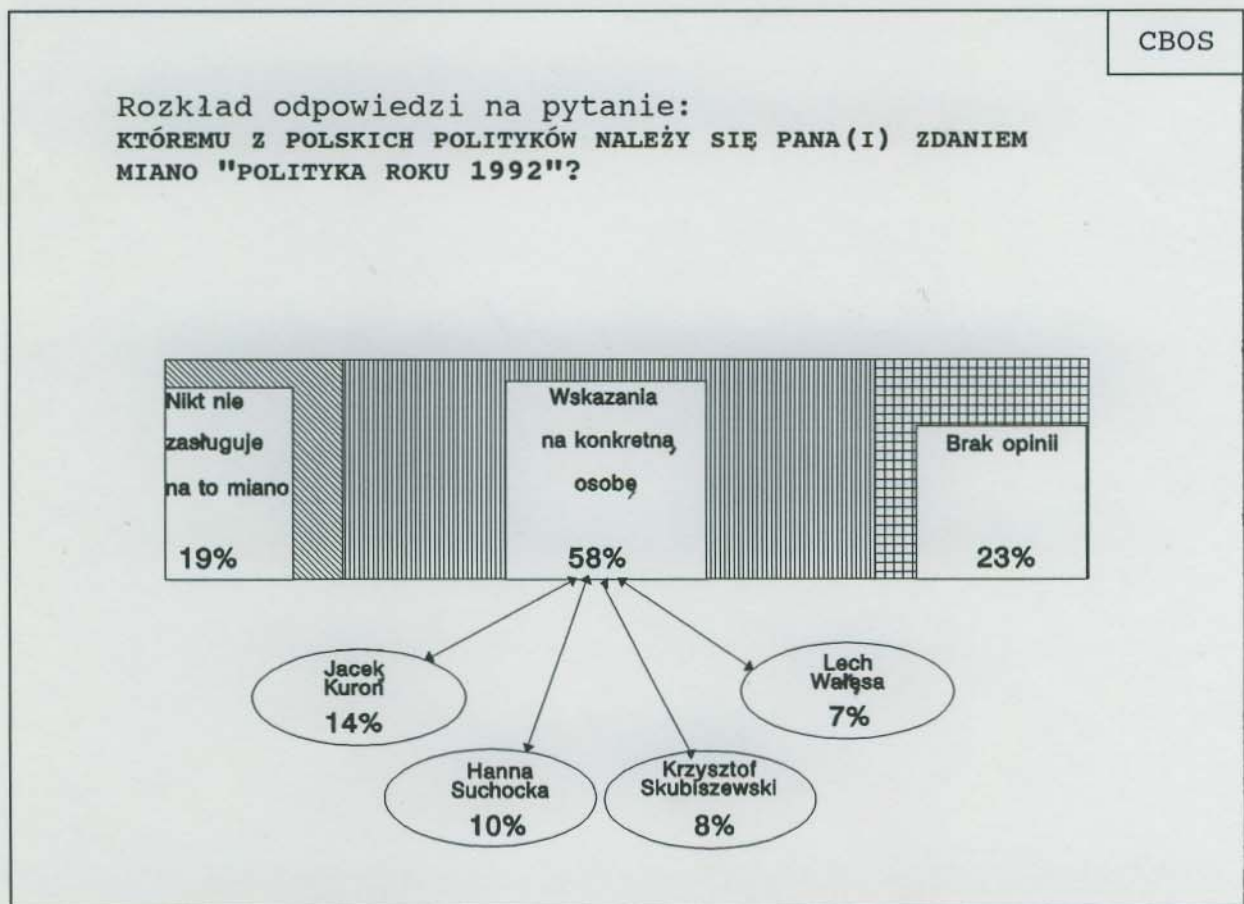
Pozostałe wypowiedzi były bardzo różnorodne. Wskazywano takie wydarzenia jak: podpisanie traktatów z sąsiadami, ujawnienie przez Moskwę dokumentów dotyczących spraw polskich, rozmowy z Międzynarodowym Funduszem Walutowym. Pojawiły się także znamienne wypowiedzi, dotyczące nie tyle wydarzeń, co zjawisk o charakterze ciągłym - wzrostu bezrobocia i pogorszenia się sytuacji materialnej społeczeństwa (łącznie 3% wskazań).

Odpowiedzi udzielane przez respondentów wskazują na niewielkie zainteresowanie polityką. Być może jest to wyrazem zmęczenia polityką, zdystansowania się do niej. Blisko połowa badanych nie potrafiła wskazać żadnego ważnego dla kraju wydarzenia. Równocześnie wydarzenia niewątpliwie tak ważne z punktu widzenia życia politycznego Polski, jak ustalenie

terminu, po którym po raz pierwszy od ponad półwiecza nie będzie na terytorium naszego kraju obcych wojsk czy też uchwalenie Małej Konstytucji, zostały wskazane przez nikłą liczbę badanych.

Polityk roku

Uzupełnieniem systematycznie badanego przez cały rok poziomu zaufania, jakim Polacy darzą polityków, były odpowiedzi na zadane respondentom w grudniu pytanie: *Któremu z polskich polityków należy się Pana(i) zdaniem miano »polityka roku 1992«? Chodzi o człowieka, który najlepiej działał, zrobił najwięcej w interesie kraju, społeczeństwa, ludzi takich jak Pan(i)?*

Od odpowiedzi powstrzymało się 23% badanych, a więc o połowę mniej niż w przypadku pytania o najważniejsze wydarzenie roku. Wśród odpowiadających największą grupę (19%) stanowili badani, których zdaniem **nikt, żaden polityk** na to miano nie zasługuje. Pozostali wskazali łącznie 37 nazwisk polskich polityków, spośród których tylko sześć osób zebrało znaczącą liczbę głosów:

■ Jacek Kuroń	14%
■ Hanna Suchocka	10%
■ Krzysztof Skubiszewski	8%
■ Lech Wałęsa	7%
■ Tadeusz Mazowiecki	3%
■ Waldemar Pawlak	2%

Kolejność wskazań na "polityka roku" odpowiada utrwalonej od pewnego czasu hierarchii sympatii, ujawnianej przez liczne sondaże. Charakterystyczna jest jednak zarówno duża liczba głosów krytycznych wobec całej elity politycznej, jak i bardzo duże rozdrobnienie pozostałych opinii sprawiające, że nie ma de facto zdecydowanego lidera.

Warto zwrócić uwagę na następujący fakt: zarówno w przypadku wskazania polityka roku, jak i (choć w mniejszym stopniu) najważniejszego dla Polski wydarzenia, wyraźnie częściej niż pozostali zajmują stanowisko badani ze średnim i wyższym wykształceniem, inteligencja i pracownicy umysłowi, osoby lepiej sytuowane materialnie oraz respondenci

pozytywnie oceniający kierunek rozwoju sytuacji w kraju. Są to więc te same grupy, które stanowią bazę społeczną obecnego rządu². Potwierdza to przypuszczenie, że na powstrzymanie się od wyrażenia opinii w sprawach, o których tu mowa, wpływa zniechęcenie do polityki, zmęczenie nią i negatywny stosunek do całej polskiej sceny politycznej.

² Zob. komunikat CBOS: "Stosunek do rządu w opinii społecznej".

A N E K S

Tabela 1. Które z wydarzeń mijającego roku można, Pana(i) zdaniem, uznać za najważniejsze dla Polski?

(%)

	Nie ma takiego wydarzenia	Wskazanie na takie wydarzenie	Brak opinii	Liczba osób
Ogółem	14	38	48	1176
Płeć				
Mężczyźni	13	43	44	536
Kobiety	15	34	50	640
Wiek				
do 24 lat	9	38	54	93
25-34	19	38	43	207
35-44	17	43	40	290
45-54	12	41	47	167
55-64	15	44	41	179
65 lat i więcej	10	27	63	239
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	32	54	488
Miasto do 20 tys.	15	36	50	131
od 21 do 100 tys.	14	43	43	211
101-500 tys.	12	49	39	214
501 tys. i więcej mieszk.	17	40	43	132
Region				
Północny	21	37	43	136
Zachodni	10	40	50	135
Środkowozachodni	19	31	50	194
Środkowy	10	42	49	195
Wschodni	13	45	42	132
Południowo-wschodni	15	37	48	195
Południowo-zachodni	13	38	49	188
Wykształcenie				
Podstawowe	11	31	58	516
Zasadnicze zawodowe	17	38	45	282
Średnie	18	45	37	303
Wyższe	11	60	29	75
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	60	25	60
Prac. umysł. niż. szczebla	15	47	37	91
Pracownicy fiz.- umysł.	15	37	48	54
Robotnicy wykwalifikowani	21	37	42	142
Robotnicy niewykwalifik.	11	27	61	62
Rolnicy	11	35	54	81
Prywatni przedsiębiorcy	24	38	38	34
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	12	35	53	434
Uczniowie i studenci	15	50	35	20
Bezrobotni	19	42	39	105
Gospodynie domowe i inni	10	38	51	86
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł	16	29	55	131
500 tys. - 999 tys.	13	34	53	407
1000 tys. - 1499 tys.	14	39	46	319
1500 tys. - 1999 tys.	16	44	40	162
2000 tys. i powyżej	14	51	35	139
Ocena własnych war. mater.				
Złe	14	35	50	549
Średnie	15	39	46	501
Dobre	10	48	42	125
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	11	41	48	117
Raz w tygodniu	14	36	50	650
Kilka razy w roku	16	42	41	307
W ogóle nie uczestniczy	10	37	53	101
Ocena kier. rozw. syt. w kraju				
Dobry kierunek	9	54	37	221
Zły kierunek	16	34	50	761
Trudno powiedzieć	13	36	51	193

Tabela 2. Któremu z polskich polityków należy się Pana(i) zdaniem, miano "POLITYKA ROKU 1992"?

(%)

	Nikt nie zasługuje na to miano	Wskazania na konkretną osobę	Brak opinii	Liczba osób
Ogółem	19	58	23	1167
Płeć				
Mężczyźni	19	63	18	534
Kobiety	18	54	27	633
Wiek				
do 24 lat	18	53	28	92
25-34	23	61	16	205
35-44	22	62	17	287
45-54	18	61	21	170
55-64	19	59	22	174
65 lat i więcej	12	51	37	238
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	55	26	480
Miasto do 20 tys.	11	64	25	128
od 21 do 100 tys.	21	59	20	212
101-500 tys.	17	62	20	215
501 tys. i więcej mieszk.	21	59	20	132
Region				
Północny	17	63	20	132
Zachodni	20	63	17	132
Środkowozachodni	21	50	30	193
Środkowy	19	61	19	197
Wschodni	17	58	26	132
Południowo-wschodni	22	54	24	191
Południowo-zachodni	15	62	22	189
Wykształcenie				
Podstawowe	17	54	29	514
Zasadnicze zawodowe	24	59	18	280
Średnie	18	61	21	299
Wyższe	18	76	7	74
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	17	73	10	60
Prac. umysł. niż. szczebla	12	65	22	89
Pracownicy fiz.- umysł.	27	62	11	55
Robotnicy wykwalifikowani	23	61	16	142
Robotnicy niewykwalifik.	21	50	29	62
Rolnicy	19	60	20	83
Prywatni przedsiębiorcy	29	57	14	35
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	15	55	29	429
Uczniowie i studenci	16	58	26	19
Bezrobotni	27	56	17	104
Gospodynie domowe i inni	17	57	27	83
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł	23	52	25	128
500 tys. - 999 tys.	19	57	24	405
1000 tys. - 1499 tys.	19	59	23	318
1500 tys. - 1999 tys.	16	64	21	160
2000 tys. i powyżej	17	64	19	139
Ocena własnych war. mater.				
Złe	20	55	25	550
Średnie	17	62	21	491
Dobre	18	61	21	125
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	13	66	21	115
Raz w tygodniu	17	56	26	644
Kilka razy w roku	24	60	16	306
W ogóle nie uczestniczy	19	57	24	101
Ocena kier. roz. syt. w kraju				
Dobry kierunek	8	75	17	222
Zły kierunek	21	56	24	756
Trudno powiedzieć	25	50	25	188